

Södertörns nyckeltal Funktionshinder 2016

Sammanställande

Ann-Christine Mohlin verksamhetsstrateg Södertälje

E-post: ann-christine.molin@sodertalje.se

Tel: 08-523 027 45

Representanter

Alice Valentin	verksamhetsutvecklare	Botkyrka
Mari-Louise Brunstedt	utvecklingsledare	Haninge
Alinda Blomkvist	utvecklingsledare	Huddinge
Elisabeth Broman	verksamhetskoordinator	Nynäshamn
Josefin Frisk	utredare	Salem
Ann-Christine Mohlin	verksamhetsstrateg	Södertälje
Maria Söder	enhetschef	Tyresö
Veronica Östlin	avdelningschef	Värmdö

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Syfte med nätverket	4
Genomförande	4
Inledning	4
Antal brukare LSS med boendestöd enligt SoL	6
Fördelning mellan insatserna boendestöd SoL till brukare LSS och bostad LSS	7
Antal beviljade timmar boendestöd per månad och per brukare LSS	8
Slutsats och diskussion	9

Sammanfattning

Föregående rapport var inriktad på bostad med särskild service enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och boendestöd enligt Socialtjänstlagen (SoL). Båda insatserna handlar om stöd i det egna hemmet och kan ges till samma målgrupp. Resultaten visar skillnader i vilken omfattning kommunerna använder sig av de båda lagstiftningarna. Detta påverkar också kommunernas kostnadsbild på olika sätt.

Arbetsgruppen beslutade att följa utvecklingen inom dessa områden även i denna rapport. Uppgifterna i rapporten har i huvudsak hämtats från respektive kommuns verksamhetssystem och uppgifter som lämnats vid volymavstämning om verkställda insatser per den 1 oktober respektive år.

Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö har samarbetat i årets arbete. Dessa ligger alla söder om Stockholm stad i Stockholms län. De har ett invånarantal mellan cirka 10 000 och 108 000. Tillsammans finns det drygt 500 000 invånare i dessa kommuner.

Nätverket har träffats vid två tillfällen. Flera av deltagarna har varit nya i sammanhanget och det har även varit byte av deltagare under arbetets gång. Närvaron har varit ganska låg på mötena. Till nästa rapport behöver det bli tydligt från projektgruppen och inom kommunerna om att prioritera arbetet och att man i god tid utser ledamot för nyckeltalssamarbetet.

Resultaten av kartläggningen pekar inte entydigt på att boendestöd SoL till brukare LSS används mer frekvent idag kan vi ana att boendestöd SoL kan vara en mer funktionell och anpassad insats så att syftet med LSS-lagstiftningen uppfylls – att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det kan därför vara värdefullt att följa utvecklingen framöver.

Syfte med nätverket

Jämförelseprojektet tillkom på initiativ av Sveriges kommuner och landsting (SKL), Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) och Finansdepartementet. Att samma mått används av flera nätverk i landet gör att siffrorna för Södertörnskommunerna kan jämföras med ett stort antal andra kommuner. I enlighet med uppdraget i den övergripande projektplanen är huvudsyftet med att ta fram och redovisa nyckeltalen att ge kommunernas politiska ledningar en översiktlig bild av dels service- och kostnadsförhållanden jämfört med övriga Södertörnskommuner, dels visa på utvecklingen över tiden inom den egna kommunen inom väsentliga verksamhetsområden till vägledning för prioriteringar, översyner mm.

Genomförande

Deltagarna har från verksamhetssystem i respektive kommun och resultat av volymavstämming 1 oktober 2015 och 2016 lämnat följande uppgifter:

Antal brukare med bostad med särskild service LSS 2015 och 2016

Antal brukare tillhörande LSS personkrets med beviljat boendestöd enligt SoL 2015 och 2016

Antal beviljade timmar boendestöd för gruppen ovan per den 1 oktober 2015 och 2016

Antal beviljade timmar boendestöd i genomsnitt per brukare

Inledning

Bostad med särskild service enligt LSS (Bostad LSS) är den dyraste av LSS-insatserna. Samtidigt ökar både antalet och andelen personer med insatsen Bostad LSS kontinuerligt i riket. Varje gynnande beslut om bostad ska verkställas skyndsamt annars riskerar kommunerna sanktionsavgifter. Detta leder till en komplex planering och risk för kö till bostad LSS.

Ökningen av andelen personer som omfattas av LSS beror till stor del på att diagnosticeringen inom det neuropsykiatriska området har ökat. Fler och fler får diagnoser inom autism-spektrumområdet. Ofta kan boendestöd SoL vara en funktionell insats för målgruppen med neuropsykiatrisk problematik. Boendestöd enligt SoL (Boendestöd SoL) ingår inte i utjämnningen för LSS. Är en person diagnosticerad inom autismspektrumområdet tillhör denne LSS personkrets. Om en kommun beviljar boendestöd SoL för en individ som tillhör personkretsen kommer det att finnas insatser till målgruppen som inte ryms inom utjämnningssystemet för LSS. Denna brist i utjämnningssystemet kan medföra att det finns en risk att kommunerna medvetet eller omedvetet emellanåt erbjuder bostad LSS istället för boendestöd SoL då personen har rätt till insatser enligt LSS. Även om detta bara sker vid något enstaka tillfälle är en plats i bostad LSS i de flesta fallen upptagen på livstid.

Ett annat problem är bristen på mindre lägenheter på bostadsmarknaden. Det händer att de ansökningar biståndshandläggarna får kommer från yngre personer i

den nya målgruppen som inte har en egen lägenhet. Ibland är det kanske i första hand en bostad man vill ha och stödbehovet motiverar heller inte alltid att man beviljas bostad LSS. Problemet är att det ibland kan vara svårt att dra gränsen för när man utifrån sitt stödbehov kan beviljas en servicebostad enligt LSS, eller om behovet kan tillgodoses med boendestöd SoL. I sådant läge finns det en möjlighet att man som enskild handläggare så att säga ”väger över” åt att fatta ett gynnande LSS-beslut.

SKL begärde 2011 att regeringen skulle göra en översyn av utjämningsystemet för LSS. Skälet var främst att SKL ansåg att kostnader för insatser enligt SoL borde ingå i utjämningsystemet. Ett av argumenten som framfördes var att det har kommit anmärkningar på kommuner som har verkställt boendeinsatser på fel sätt. Ett annat argument var att SoL-insatser ofta är mer flexibla och bättre anpassade för den nya målgruppen med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som tillhör LSS personkrets.

Boendestöd SoL är i normalfallet en mycket billigare insats än bostad LSS. Boendestödet utförs i personens egen bostad i ordinärt boende.

Syftet med LSS är att personer med funktionsnedsättningar ska få det stöd som behövs för att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Självständigheten och personens egna förmågor ska tas tillvara så långt det är möjligt. Ur ett kvalitetsperspektiv kan därför en mindre kostnadskrävande insats som till exempel boendestöd SoL vara det som ska eftersträvas.

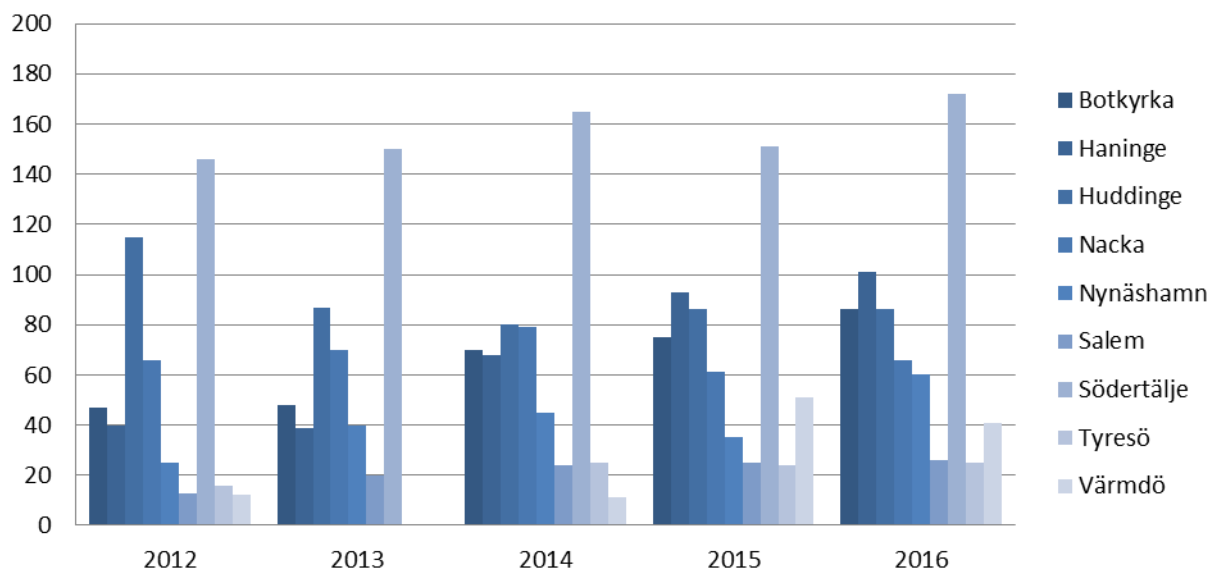
Frågeställningar

- Fördelar sig insatserna bostad LSS och boendestöd SoL på samma sätt i kommunerna
- Skiljer sig antalet beviljade timmar boendestöd per brukare LSS åt mellan kommunerna

Antal brukare LSS med boendestöd enligt SoL

Allt fler funktionsnedsatta personer får insatser enligt SoL trots att de tillhör personkretsen LSS. För många i den nya målgruppen är boendestöd SoL ett mer ändamålsenligt stöd i boendet än bostad LSS.

Diagram 1 Antalet personer tillhörande LSS med insatsen boendestöd enligt SoL 2012-2016

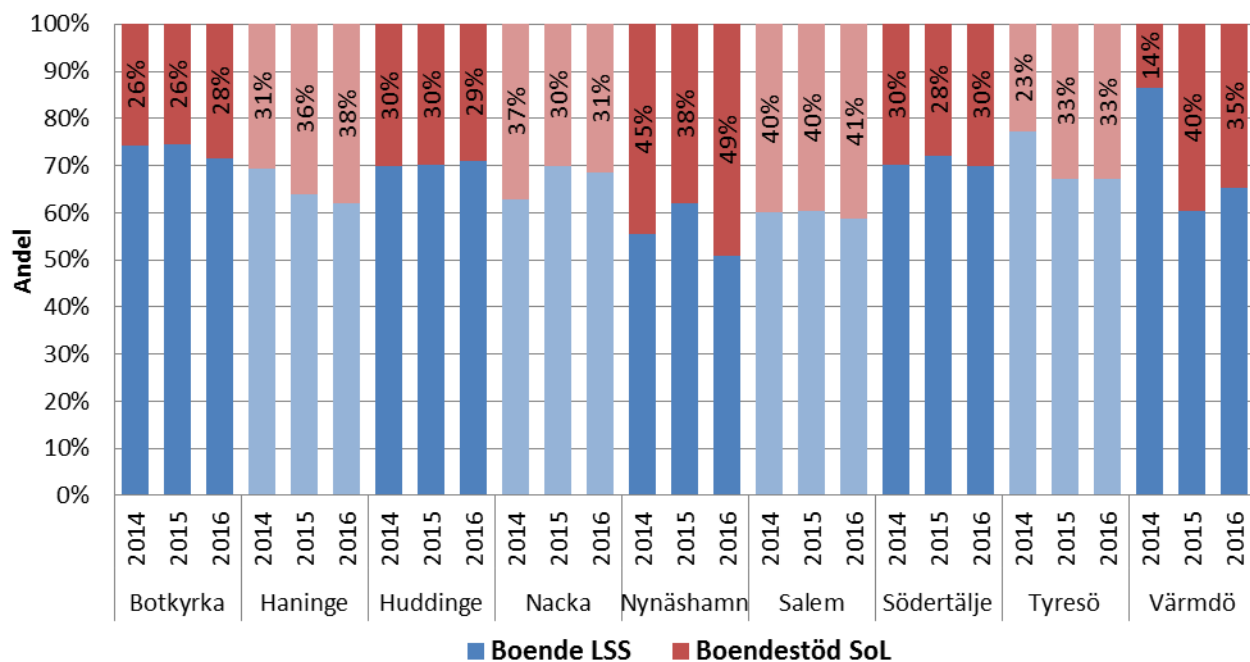

Även om antalet kan variera över tid så är trenden tydlig, antalet brukare LSS med beviljat boendestöd enligt SoL ökar.

Fördelning mellan insatserna boendestöd SoL till brukare LSS och bostad LSS

Med undantag för Nacka, Nynäshamn, Tyresö och Värmdö har fördelningen mellan insatserna varit ganska konstant trots att antalet brukare LSS med boendestöd SoL har ökat över tid.

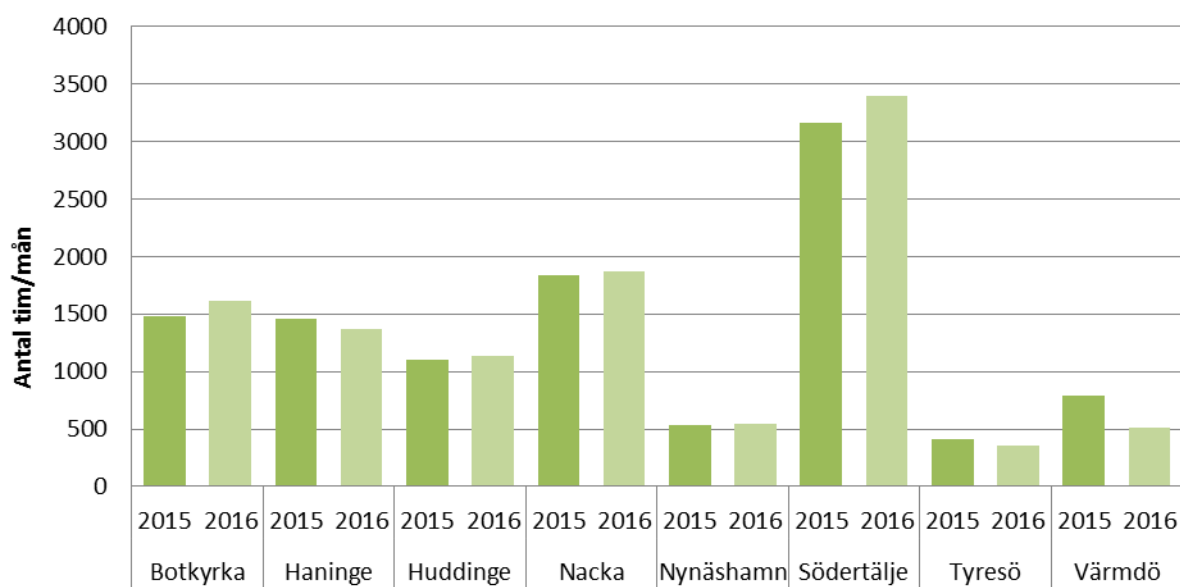
Diagram 2 Fördelning mellan insatserna boendestöd SoL till brukare LSS och bostad LSS

Antal beviljade timmar boendestöd per månad och per brukare LSS

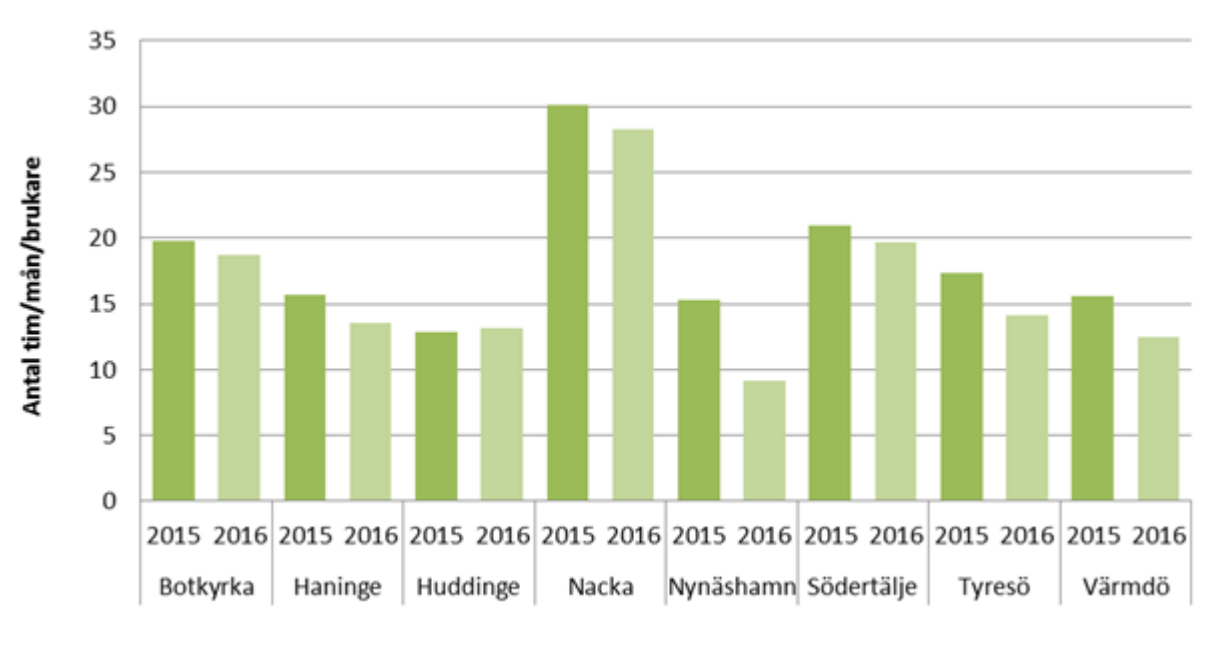
I Botkyrka, Huddinge, Nacka och Södertälje har antalet beviljade timmar boendestöd till brukare LSS ökat något medan antalet har minskat något i övriga kommuner. För Salems kommun finns ingen uppgift eftersom kommunen inte beviljar timmar boendestöd utan tillfällen.

Diagram 3 Antal beviljade timmar per månad boendestöd till brukare LSS per den 1 oktober 2015 och 2016

När det gäller antalet timmar per månad och brukare LSS har antalet sjunkit mellan åren i samtliga kommuner utom Huddinge som ligger i stort sett på samma nivå båda åren. För Salems kommun finns ingen uppgift eftersom kommunen inte beviljar timmar boendestöd utan tillfällen.

Diagram 4 Antal beviljade timmar boendestöd per månad och brukare LSS per den 1 oktober 2015 och 2016

Slutsats och diskussion

I årets nyckeltalsarbete inom funktionshinderområdet har fokus varit boendestöd SoL till brukare LSS som alternativ till bostad LSS.

Antalet brukare LSS som beviljats boendestöd SoL har ökat över tid. Förutom i några kommuner har fördelningen mellan boendestöd SoL till brukare LSS och boende LSS varit förhållandevis konstant de senaste tre åren. Antalet beviljade timmar boendestöd SoL till brukare LSS har däremot minskat under det senaste två åren. Skälen till detta kan vara flera. Antalet beviljade timmar boendestöd kan påverkas av vilka övriga insatser som brukaren har, t ex kontaktperson, daglig verksamhet, korttidsvistelse etc. Även ändrade riktlinjer och vilken typ av boende, gruppboende alternativt serviceboende, som beviljas kan ha betydelse.

Trots att resultaten inte entydigt pekar på att boendestöd SoL till brukare LSS används mer frekvent idag kan vi ana att boendestöd SoL kan vara en mer funktionell och anpassad insats så att syftet med LSS-lagstiftningen uppfylls – att kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Det kan därför vara värdefullt att följa utvecklingen framöver. Genomförs ytterligare studier behöver antalet kommuner som kartläggs utökas till att omfatta betydligt fler runt om i landet eftersom resultaten kan ha en påverkan på utjämningsystemet.